

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Gatu- och samhällsmiljönämnden

Dokumentansvarig:
Områdeschef park natur

Datum:
2023-10-18

Diarienummer:
GSN-2023-00865

Plan för Uppsalas parker

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

I Uppsala kommun finns det omkring 200 parker, 150 lekplatser och 28 000 träd. Tillgången till parker och lekmiljöer är en viktig del i att utveckla en hållbar kommun där invånare trivs och har likvärdiga levnadsvillkor.

Plan för Uppsalas parker innehåller tre åtgärdsområden som tillsammans med kunskapsunderlagen om våra parker bidrar till att skapa goda förutsättningar vid utveckling av befintliga och nya parker i Uppsala kommun.

Genom att utveckla och investera i våra parker och lekmiljöer skapar vi förutsättningar för sociala möten och ökad folkhälsa. Attraktiva och välskötta parker samt lekmiljöer lockar människor, vilket ökar den upplevda tryggheten. Olika former av dialog i samband med åtgärder i parker och i lekmiljöer skapar kontaktytor med kommuninvånare och kan på så sätt öka förtroendet för samhället genom inkludering där man får vara med och påverka sin närmiljö. Parkerna är del av den gröna strukturen och har stor betydelse för växter och djur.

Styrande för utvecklingen av Uppsalas parker är Riktlinjer för Uppsalas parker som beslutades av kommunstyrelsen 2013.

De överordnade målen i riktlinjen är:

- Parker för samhällsnytta
- Parker för alla
- Parker nära
- Vackra och grönskande parker
- Kulturhistoriska parker
- Parker för biologisk mångfald
- Parker för begränsad klimatpåverkan

Plan för Uppsalas parker konkretiserar målen till åtgärder för gatu- och samhällsmiljönämnden.

Behovet av att utveckla och rusta våra utemiljöer finns ständigt. Parker och lekmiljöer slits, befolkningssammansättningen förändras och nya behov uppkommer. Det är viktigt att skapa en överblick och långsiktighet vid prioritering av insatser. Planen ska styra mot uppsatta mål och styrdokument genom en prioriteringsmodell för genomförande av investeringar. I planen föreslås också att ta fram utvecklingsplaner för våra viktigaste parker samt fördjupade utredningar om hur vi ska utveckla Uppsalas parker och lekmiljöer i framtiden, med huvudsaklig fokus på de kommande tre åren.

Syfte

I Riktlinjer för Uppsalas parker har gatu- och samhällsmiljönämnden ansvar för ett antal mål. Plan för Uppsalas parker ska säkerställa att gatu- och samhällsmiljönämnden arbetar för att målen ska uppnås.

Åtgärderna underlättar för förvaltningen att satsa på och utveckla parker där det är störst behov och kan verka för att förflytta oss inom områdena folkhälsa och ökad trygghet samt klimat och biologisk mångfald. Planen ger en tydlig styrning och snabbare målpuppfyllelse i de övergripande styrdokument där åtgärder bör göras i parker och i lekmiljöer.

Omfattning

Plan för Uppsalas parker riktar sig främst till kommunens egen organisation men ger även vägledning till andra aktörer som medverkar i stadsutvecklingen i Uppsala kommun. Den ger en riktning för hur målen ska uppnås och åtgärder ska genomföras för att säkerställa en god och jämn tillgång till parker och lekmiljöer.

Planen berör parker inom Uppsala kommun på kommunal mark som i detaljplanen är allmän plats med användningsområde park, i undantagsfall även annan kommunal mark som förvaltas och nyttjas som en park. Planen gör inte anspråk på mark för parker och lekmiljöer men kan användas som underlag vid planering av nya områden.

Plan för Uppsalas parker kommer revideras vid behov, dock senast år 2027.

Ansvar, genomförande och spridning

Gatu- och samhällsmiljönämnden fattar beslut och har huvudansvar för Plan för Uppsalas parker.

Åtgärderna implementeras i samband med beredningen av nämndens verksamhetsplan genom uppdrag utifrån åtgärder i denna plan samt i investeringsbudget och driftsbudget.

Planen ska även säkerställa ett genomförande för de uppdrag som åligger gatu- och samhällsmiljönämnden i övergripande program och handlingsplaner.

Ansvarig för genomförandet är stadsbyggnadsförvaltningen.

Åtgärder

I planen för Uppsalas parker finns tre åtgärdsområden. De syftar till att nå uppsatta mål och bli än mer träffsäker gällande de satsningar som genomförs i Uppsalas befintliga parker såväl som vid planering av nya parker.

1. Åtgärdsområde: Prioriteringsmodell för utveckling av befintliga parker

När prioriteringsmodellen tillämpas så visar den vilka parker som bör rustas upp och utvecklas utifrån parametrarna nedan. I nästa steg kan parkerna prioriteras annorlunda i tid utifrån andra faktorer såsom beräknad kostnad, andra planerade åtgärder som påverkar parkytan eller andra stadsbyggnadsprojekt där samfinansiering är aktuellt.

Modellen för prioritering gällande utveckling och upprustning av parker tar hänsyn till följande tre områden

Parkens kvalitéer och förutsättningar

- Antal invånare som har parken som sin närmsta
- Avskrivningstid
- Kvalitéer i parken utifrån riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013)
- Kvalitéer i lekmiljön utifrån riktlinjer för lekmiljöer på allmän plats i Uppsala kommun (GSN 2019).

Parken som en del i stadsdelens tillgång till parker och grönytor

- Invånarantal för området
- Sociala kompassen/minskad segregation
- Tillgång till park per person och stadsdel
- Totalt värderingspoäng för stadsdelen

Parken som en del i kommundelens tillgång till parker och grönytor

- Andra parker och grönytor som kan nyttjas av invånarna
- Tillgång till park per person och kommundel
- Tillgång till grönyta park per person och kommundel
- Total värderingspoäng för kommundelen

Åtgärder
1.1. Implementera prioriteringsmodell för utveckling av befintliga parker.
1.2. Följa upp följande indikatorer årligen:
<ul style="list-style-type: none"> • Antal parker med hög måluppfyllelse i värderingen. • Antal lekmiljöer med hög måluppfyllelse i värderingen.
<ul style="list-style-type: none"> • Antal parker med hög måluppfyllelse inom ekosystemtjänster & biologisk mångfald.
<ul style="list-style-type: none"> • Nya parker och lekplatser ska uppnå hög måluppfyllelse för sin kategori.

2. Åtgärdsområde: Utredningar och uppdrag

För att utveckla Uppsalas parker i linje med politiska mål och styrdokument som finns idag bör följande utredningar tas fram.

2.1 Utveckla de olika parkkategorier som finns i Riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013).

Riktlinjerna för Uppsalas parker (KS 2013) styr främst tillgången på småparker nära. Uppsala växer och dagens parkkategorier bör utvecklas. Riktlinjerna behöver förtydligas för större parker såsom stadsdelsparker och kvartersparker, för att säkerställa en god tillgång till parker och lekmiljöer av olika storlek och innehåll i framtida stadsutvecklingsprojekt.

2.2 Översyn av täthet och befolkningsunderlag där vi har ett stort antal lekplatser eller saknar lekplatser i förhållande till antalet barn.

Uppsala kommun har omkring 160 lekplatser idag och långt många fler lekmiljöer där barn och ungdomar kan leka, röra sig, träffas och utvecklas. Under de senaste årtiondena så har stadsbyggnaden kopplat till lekplatser och lekmiljöer varit något ojämn och det har lett till en överetablering av lekplatser i vissa områden och en brist i andra. Översynen syftar till att ta fram ett underlag på tillgång till lekmiljöer både utifrån överetablering och brist för att kunna arbeta för en utjämning mellan de olika områdena.

2.3 Utred påverkan av andra styrdokument och eventuella synergier gällande begränsad klimatpåverkan, klimatanpassning och biologisk mångfald samt ta fram förslag på aktiviteter eller handlingsplaner.

Inom kommunen pågår arbete på flera håll för att minska klimatpåverkan förbättra klimatanpassningen och öka den biologiska mångfalden. Det bör utredas hur det arbetet inverkar på parker och grönytor för att säkerställa god samplanering, liksom att tydliggöra hur åtgärder ska finansieras. Utredningen bör konkretisera de ekonomiska konsekvenserna övriga styrdokument har på utvecklingen av Uppsalas parker. Efter utredningsarbetet ska aktiviteter eller handlingsplaner tas fram.

Åtgärder
2.1 Utveckla de olika parkkategorier som finns i Riktlinjer för Uppsalas parker med avseende på avstånd till och innehåll i park.
2.2 Översyn av täthet och befolkningsunderlag där vi har ett stort antal lekplatser eller saknar lekplatser i förhållande till antalet barn.
2.3 Utred påverkan på parker av andra styrdokument och eventuella synergier gällande begränsad klimatpåverkan, klimatanpassning och ökad biologisk mångfald samt ta fram förslag till handlingsplaner

3. Åtgärdsområde: Ta fram utvecklingsplaner

För att utveckla Uppsalas parker i linje med politiska mål och styrdokument som finns idag bör följande utvecklingsplaner uppdateras och tas fram.

Nya utvecklingsplaner för Stadsträdgården och Carolinaparken.

Dagens utvecklingsplaner för Stadsträdgården och Carolinaparken togs fram 2014 och är nu genomförda. Planerna behöver uppdateras för att utveckla några av Uppsalas mest välbesökta parker.

Ta fram två utvecklingsplaner per år för stora parker.

De stora parkerna i Uppsala är värdefulla och fylls med liv och rörelse under hela året. För att kunna utveckla parkerna och jobba kommunövergripande med områden där flera aktörer, förvaltningar och intressenter vill vistas och verka tar vi fram gestaltungsprogram med en utvecklingsinriktning.

Åtgärder
3.1 Ta fram nya utvecklingsplaner för Stadsträdgården och Carolinaparken.
3.2 Ta fram två gestaltungsprogram med en utvecklingsinriktning per år för stora parker. Högsta prioritet har Gottsundagipen samt Ekebydalen och Arosparken.

Uppföljning

Plan för Uppsalas parker följs upp och utvärderas minst en gång per mandatperiod.

Stadsbyggnadsförvaltningen är ansvarig för planen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Relaterade dokument

- Riktlinjer för Uppsalas parker, KS 2013
- Riktlinjer för lekmiljöer på allmän plats i Uppsala kommun, GSN 2019.
- Handlingsplan för offentliga toaletter, GSN 2020.